

ving side for the preparation, conduct and results of volunteer activity; E. Establishment of cooperation of volunteer groups with donors in order to provide funding for volunteer activities.

Volunteering is based on core moral principles and exists because of values such as charity, patience, kindness, compassion, concern «for the neighbour», and empathy. It is beneficial for the recipient, the state, the «recruiter», and for the volunteer himself. In the process of volunteering, socialization and self-implementation of volunteers proceed, skills and competences form, leadership qualities emerge, and intent to improve life is instilled. Motivated volunteering has a variety of opportunities to influence individuals and communities.

The need of support of the volunteering by the state, NGOs and beneficiaries is emphasized. The importance of close interaction of individual volunteers, NGOs and state structures is highlighted.

Key words: volunteer, volunteer activities, volunteering, usefulness, development, socio-pedagogical conditions.

УДК 373.5.016:821.161.2.09]:37.091.32(091)(477)

DOI <https://doi.org/10.31392/2311-5491/2019-70.16>

Гоголь Н. В.

ПРОБЛЕМА РЕАЛІЗАЦІЇ КУЛЬТУРОЛОГІЧНОГО ПІДХОДУ ДО НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ В НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ПРАЦЯХ УЧЕНИХ КІНЦЯ ХХ – ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ

У статті зазначено, що в умовах сучасної модернізації шкільної літературної освіти на гуманістичних засадах у контексті завдань Нової української школи посилюється тенденція реалізації культурологічного підходу до навчання української літератури. Проаналізовано теоретико-методичні надбання вчених кінця ХХ – початку ХХІ століття (О. Бандура, Н. Волошина, Є. Пасічник, Б. Степанишин) із проблеми реалізації культурологічного підходу в шкільній літературній освіті України шляхом обґрунтування доцільності вивчення предметної методики в єдності із суміжними видами мистецтв, утвердження концептуальної позиції програмо-підручникотворення на культурологічних засадах. Доведено, що науково-методичні погляди вчених (О. Бандура, Н. Волошина, Є. Пасічник, Б. Степанишин) щодо окресленої проблеми полягають у здійсненні міжпредметних зв'язків, визначенні доцільності й методичній обґрунтованості використання суміжних видів мистецтв на уроках української літератури, застосуванні методів і прийомів роботи над репродукціями картин з метою успішного вивчення літературних творів, урахуванні психолого-вікових особливостей школярів, глибини емоційного, художнього, естетичного впливу мистецьких творів на особистість учня-читача тощо.

Окреслено можливості актуалізації продуктивних надбань учених-методистів кінця ХХ – початку ХХІ століття для розвитку сучасної теорії й практики навчання української літератури на культурологічних засадах в умовах Нової української школи. Зазначено, що в сучасній гуманітарній парадигмі шкільної літературної освіти вивчення художнього твору відбувається способом пізнання його як унікального тексту культури, що здійснюється шляхом прочитання смислів, образів, символів словесного тексту, на основі яких устанавлюється діалог з автором твору. Доведено, що реалізація культурологічного підходу в шкільній літературній освіті сприяє усвідомленню учнями творів художньої літератури як важливого складника мистецтва, ознайомленню з шедеврами української та світової художньої культури, поглибленню вмінь аналізу й інтерпретації літературних творів у мистецькому контексті.

Ключові слова: урок української літератури, мистецтво слова, суміжні види мистецтв, образотворче мистецтво, культурологічний підхід до навчання української літератури, науково-методичний доробок учених кінця ХХ – початку ХХІ століття.

В основу концептуальної парадигми шкільної літературної освіти в Україні покладено засадничі ідеї реалізації культурологічного підходу до навчання української літератури, що реалізуються через стандартизацію змісту й результатів шкільної літературної освіти; упровадження особистісно орієнтованого навчання літератури, компетентнісної парадигми шкільної літературної освіти; використання інформаційно-комунікаційних технологій у шкільному курсі літератури, профілізації шкільної літературної освіти тощо.

Провідними ученими (О. Бандура, Н. Волошина, Є. Пасічник, Б. Степанишин та інші) у кінці ХХ – на початку ХХІ століття узагальнено й систематизовано традиційний досвід і розроблено новаторські погляди щодо навчання української літератури з урахуванням ідей культурологічного підходу. Теоретико-методичні надбання вчених з означеної проблеми стали базовою основою для конструктивно-критичного переосмислення теорії та практики реалізації культурологічного підходу до навчання української літератури в закладах загальної середньої освіти України в умовах розбудови Нової української школи.

У контексті предметного поля дослідження фаховий інтерес становлять наукові розвідки сучасних учених-педагогів, які розглядають актуальні питання освіти, її історії та сучасності (Л. Березівська, Н. Гупан, Н. Дічек, М. Євтух, Н. Коляда, О. Петренко, О. Радул, О. Сухомлинська, В. Федяєва та інші); педагогічну спадщину відомих словесників (І. Албул, М. Бачинська, М. Богуславський, В. Ісаченко, А. Кришко, Г. Меркін, Л. Новаківська, М. Халанський та інші). Конструктивно-критичне осмислення проблеми культурологічного підходу в освіті розглянуто в працях І. Балхарової, Є. Бондаревської, М. Бастуна, В. Гури, І. Зязюна, І. Колмолгорової, О. Рудницької й інших учених.

У предметній дидактиці проблема культурологічного підходу до навчання української літератури розглядається в працях В. Гладішева (культурологічний контекст аналізу художнього твору), С. Жили (міжмистецькі зв'язки в процесі навчання української літератури), В. Пустохіної (формування культурологічної компетентності старшокласників у процесі вивчення української літератури), В. Снегір'ової (культурологічний контекст вивчення біографії письменників), Г. Токмань (діалогічно-екзистенціальне прочитання художніх творів), В. Шуляра (культурологічні та літературознавчі складники сучасного уроку української літератури), Т. Яценко (вивчення української літератури в мистецькому контексті) та інших учених.

Проте широке проблемне коло науково-методичних ідей кінця ХХ – початку ХХІ століття щодо реалізації культурологічного підходу в шкільній літературній освіті України не є об'єктом системного дослідження сучасними вченими. Отже, у контексті завдань Нової української школи, компетентніших орієнтирів шкільної літературної освіти, в умовах розроблення стратегії сучасної літературної освіти актуальності набула об'єктивна потреба в ретроспективному аналізі, актуалізації та творчій реалізації нагромадженого прогресивного методичного досвіду в практиці навчання української літератури на культурологічних засадах.

Мета статті – розкрити теоретико-практичні основи реалізації культурологічного підходу до навчання української літератури в закладах загальної середньої освіти, викладені в науково-методичних працях провідних учених кінця ХХ – початку ХХІ століття.

У сучасній педагогічній і науково-методичній літературі проблема культурологічного підходу до вивчення предметної методики розглядається через визначення ефективних чинників його реалізації, розроблення методичної системи культурологічного аналізу творів літератури, обґрунтування синтезу вивчення літературного тексту й суміжних видів мистецтв, розкриття соціокультурної, морально-етичної, гуманітарної, естетичної спрямованості освітнього процесу тощо.

Провідними вченими в кінці ХХ – на початку ХХІ століття розроблено теоретичні та практичні засади реалізації культурологічного підходу в шкільній літературній освіті України, обґрунтовано доцільність вивчення предметної методики в єдності із суміжними видами мистецтв, викладено концептуальні позиції програмо-підручникотворення на культурологічних засадах. Так, О. Бандура в процесі викладання дисциплін естетичного циклу надавала важливу роль міжмистецьким зв'язкам. Учена звертала увагу на досконалість мистецьких творів (літератури, живопису, графіки, скульптури тощо), акцентувала на майстерному відтворенні митцями життя суспільства певної історичної епохи, апелювала до усвідомлення учнями спільних тем та образів, конфліктів, типових подій тощо, а також специфічних засобів їх утілення у творах суміжних видів мистецтв. Отже, вивчення літературного твору в культурологічному контексті передбачає ознайомлення учнів із розвитком культури в різні історичні періоди, усвідомлення внеску митців у культурний простір людської цивілізації, встановлення взаємозв'язку й визначення взаємовпливів між творами різних видів мистецтв.

О. Бандура вважала, що одним із джерел збагачення методичного арсеналу вчителя-словесника є модифікація методичних прийомів, які використовуються в курсах суміжних предметів (історії, образотворчого мистецтва, музики тощо) і можуть бути вдало застосовані на уроках української літератури під час повторення, поглиблення, систематизації знань учнів. Учена виокремлювала специфічні прийоми, що впливатимуть на позитивне здійснення міжпредметних зв'язків на уроках української літератури, а саме: підготовку й виголошення на уроці учнями коротких повідомлень історичного, мистецтвознавчого характеру; постановку запитань і завдань, що передбачають самостійний вибір засвоєних учнями фактів на уроках інших предметів; читання вдома визначених учителем-словесником параграфів із суміжної дисципліни або використання підручника із суміжного предмета на уроці літератури; створення проблемних ситуацій і постановка проблемних завдань, що вимагають застосування знань і вмінь учнів із різних галузей наук; проведення інтегрованих уроків тощо [1, с. 199–200]. Пропоновані ученою форми, методи і прийоми роботи на уроці літератури мають творчо-пошуковий характер, що спонукає учнів працювати самостійно, знаходити необхідну інформацію, узагальнювати, систематизувати сприйняте.

Вимоги, висунуті О. Бандурою до міжпредметних зв'язків, що здійснюються на уроках української літератури, корелюють із сучасними вимогами до міжпредметної та міжкультурної комунікації, такими як визначення обсягу наукової інформації та режиму навчального часу з урахуванням гуманітарної системи загалом; доцільність і методична обґрунтованість використання суміжних видів мистецтв на уроці літератури; змістовність, системність і структурність, зв'язок із сучасністю в процесі подачі інформації з кожного контактуючого предмета; наявність міждисциплінарних зближень; систематичне здійснення зворотних міжпредметних зв'язків у курсах суміжних дисциплін; розвиток художньо-образного та логічно-абстрактного мислення учнів тощо [1, с. 200–201].

Серед засадничих ідей, покладених в основу концепції естетичного виховання особистості, Н. Волошина вагоме місце відводила комплексному використанню на уроках літератури суміжних видів мистецтв. На її думку, живе споглядання дітьми навколишньої дійсності (розгляд репродукцій картин, портретів, ілюстрацій, проведення екскурсій до музею, в картинну галерею, театр тощо) сприймається ними на чуттєвому рівні пізнання, проявляється в зорових і слухових відчуттях, а використані на уроках літератури твори суміжних мистецтв «роблять більш доступними пояснення вчителя, допомагають школярам конкретніше уявити літературних героїв, обстановку, що зображується в творі, глибше уявити і зрозуміти умови життя письменників, їх світоглядні позиції і т. ін. [1, с. 202]. Пропоновані вченою мистецькі аналогії та порівняння сприяють

розвитку емоційно-почуттєвої сфери учнів-читачів, формують їхні естетичні смаки й уподобання, підвищують рівень читацької компетентності.

Використання на уроках літератури творів суміжних видів мистецтв учена розглядала як джерело нових знань, що є важливим засобом активізації мислення й мовлення дітей, сприяють проведенню на уроці аналізу і синтезу, узагальнення й систематизації знань із літератури. Принципового значення в процесі залучення на уроках літератури суміжних видів мистецтв Н. Волошина надавала умовам їх правильного та раціонального використання, а саме: урахування ідейно-тематичного зв'язку між літературою та іншими мистецькими творами, зосередження уваги учнів на розкритті внутрішніх зв'язків під час визначення специфіки видів мистецтв, ідейну близькість письменника й постаті митця, спорідненість їхнього образного мислення, відображення в творах ідейних поглядів, особистісних вражень і переживань, віянь епохи, акцентування на аналізі споріднених явищ у різних видах мистецтв, урахування загальних закономірностей, що виникають у процесі національного і світового історичного розвитку, психолого-вікових особливостей дітей, а також глибину їх емоційного, художнього, естетичного впливу на читача [1]. Уважаємо, що така робота сприятиме кращому осягненню учнями ідейно-художнього змісту літературного твору, вдосконаленню вмінь проводити мистецькі паралелі в процесі його аналізу та інтерпретації, формуванню розуміння української літератури як невід'ємного складника світового мистецтва.

Н. Волошина переконливо доводила, що література як навчальний предмет дає широкі можливості для ознайомлення учнів із творами образотворчого мистецтва. Фаховий інтерес для нас становлять погляди вченої щодо використання на уроках української літератури зразків образотворчого мистецтва, які сприяють загальнокультурному розвитку учнів, формуванню в них образного мислення, розширенню уявлень і понять про навколишню дійсність. Н. Волошина акцентувала на важливості використання зразків образотворчого мистецтва на різних етапах уроку: під час актуалізації опорних знань, ознайомлення із життєписом письменника, у процесі аналізу художнього твору, у підсумковій бесіді тощо. Так, під час ознайомлення учнів із біографією письменника учителю варто використовувати твори образотворчого мистецтва, репродукції картин, а саме: портрети, автопортрети, художні полотна, на яких відтворено моменти із життя митця тощо. Робота над портретом письменника на уроці в основній школі, на думку вченої, вимагає застосування методу бесіди, під час якої варто звертати увагу учнів на зовнішній вигляд автора (вираз обличчя, поза, костюм); значення фону й окремих деталей; колорит портрета тощо з метою глибшого розуміння школярами життя і творчості видатної особистості. У старших класах Н. Волошина радила зіставляти живописні портрети письменника, виконані кількома художниками, під час їх демонстрації застосовувати історико-літературні коментарі, проводити читання уривків із художніх творів, зі спогадів сучасників, відомих особистостей тощо. Водночас, на думку вченої, на уроці діти мають отримати лаконічні відомості й про художника – автора портрета письменника [1]. Отже, на уроці літератури учні вчать критично мислити, створювати словесні образи на основі власної уяви та почуттів, визначати провідні теми, мотиви й образи, втілені в різних видах мистецтв тощо.

Учена підкреслювала важливе виховне та освітнє значення використання портретного живопису на уроках літератури. На її думку, учитель не тільки ознайомлює учнів із кращими зразками портретного мистецтва, а й навчає пізнавати духовний світ митця, усвідомлювати суспільне становище, у якому він жив і творив, його оточення, виховує в дітей інтерес до літературної теми, що вивчається. Отже, вдало дібрані вчителем мистецькі твори мають відзначатися високою художністю, великою силою впливу на глядача, допомагати глибше засвоювати літературні тексти й біографічні матеріали.

Переконливими, на нашу думку, є твердження Н. Волошиної щодо використання на уроках української літератури репродукцій художніх картин, які допомагають увести учнів в атмосферу життя певної епохи, подій із минулого України, усвідомити окремі моменти із життя митців художнього слова, є цінним матеріалом у пізнавальному й виховному аспектах. Роботу над репродукціями картин на уроці, на думку вченої, доцільно проводити у формі бесіди, запитання якої мають активізувати самостійні судження учнів, сприяти розвитку їхнього мислення й мовлення.

Важливого значення в процесі сприймання творів живопису вчена надавала ознайомленню учнів зі специфічними для цього виду мистецтва поняттями (колір, колорит, світло і тінь, композиція), пропонувала використовувати різноманітні методи і прийоми роботи, такі як розповідь про життєвий і творчий шлях художника, ознайомлення з історією творення мистецького полотна, використання музичного супроводу під час розгляду картини учнями, написання власних творів за картиною тощо. Уважаємо, що пропонувані ученою види робіт сприяють формуванню в школярів умінь орієнтуватися в контексті художньої культури, оперувати необхідними знаннями про багатомірний простір літературного твору та взаємозв'язки красного письменства з іншими видами мистецтва, виховують у них відкритість до міжкультурної комунікації.

Отже, сприйняття художнього твору як виду мистецтва має діалогічний характер, у ході якого відбувається встановлення зв'язків як усередині літературного твору, так і всередині літературного процесу, художньої культури певної доби, усвідомлення цих зв'язків як діалогу митця зі світом, читача з митцем, а через нього – з іншою культурою, з іншим буттям [4, с. 18].

Є. Пасічник актуалізував твердження, що життєвість вивчення художніх творів зумовлюється особливостями типізації в мистецтві, підкреслював нерозривний зв'язок літератури й образотворчого мистецтва, які за допомогою різних засобів утілення типізують одні й ті самі явища, указував на літературознавчі поняття й терміни, якими доводиться оперувати під час аналізу як літературного твору, так і мистецького полотна

(тема, ідея, сюжет, характер, тип, естетичний ідеал, портретні деталі, мистецький напрям, індивідуальний стиль, алегорія, символ тощо). Учений підкреслював важливість усвідомлення учнями мови живопису на уроках української літератури, доцільного використання твору суміжного виду мистецтва відповідно до мети і завдань уроку, обстоював необхідність аналізу мистецького полотна не лише з погляду його ідейно-тематичного змісту, а й розуміння учнями ставлення художника до змальованих явищ, усвідомлення ними своєрідності індивідуального стилю митця, художніх засобів типізації.

Цінними для дослідження є методичні поради Є. Пасічника, у яких учений указував на важливість уважного розгляду й аналізу на уроці репродукції портрета письменника, усвідомлення деталей його психологічного образу, з'ясування інтересів, прагнень, характеру митця, його зв'язку з епохою тощо. Учений підкреслював важливість використання на уроках літератури мистецьких паралелей, радив акцентувати увагу учнів «не лише на тому спільному, що єднає ці види мистецтва, а й на специфічному, що дає право кожному з них на самостійне існування» [2, с. 253]. Отже, запропоновані Є. Пасічником види робіт на уроці української літератури сприяють усвідомленню творів художньої літератури як виду мистецтва, розумінню учнями засобів творення образів у різних видах мистецтв, поглибленню інтерпретаційних умінь аналізу художніх творів у широкому культурному контексті.

Б. Степанишин наголошував на самотності уроку літератури, на якому вчитель має сам визначати доцільність використання ілюстративного матеріалу. Науковець обстоював необхідність у процесі вивчення біографічних відомостей про письменників використовувати на уроці різноманітні засоби унаочнення, а саме: документальні живописні, вишивані портрети, різноманітні світлини (фото, графічні, малярські тощо), серію листівок-ілюстрацій до певного художнього твору, путівники літературно-меморіальних музеїв тощо [3, с. 133].

Слушним, на наш погляд, є твердження Б. Степанишина щодо ознайомлення учнів із витвором малярства перед прочитанням літературного твору. Учений рекомендував учителям проводити роботу над ілюстративним матеріалом у такій послідовності: спочатку учні уважно розглядають ілюстрацію, у процесі роботи над сприйнятим ілюстративним матеріалом учитель використовує такі орієнтовні завдання і запитання: «1. Опишіть побачене вами на ілюстрації. 2. Яку проблему порушує картина, її зміст, образи? 3. Які враження, почуття, думки вона викликає? 4. Висновок з аналізу (тема, ідея, актуальність ілюстрації)» [3, с. 132]. Також під час роботи над репродукцією картин учений радив учителям за допомогою запитань визначати в дітей, чи сприяє розгляд малярської роботи кращому розумінню змісту літературного твору, яку власну ілюстрацію до цього твору вони б намалювали тощо.

Отже, учений апелював до запитань і завдань репродуктивного та творчого характеру, що спрямовані на розвиток культурного й читачького досвіду школярів, а також удосконалення їхніх умінь самостійної творчої діяльності. Уважаємо, що така робота над засобами образотворчості сприятиме виразненню мистецької взаємодії в процесі вивчення художніх творів на уроці української літератури, позитивно впливає на аналіз та інтерпретацію літературних творів у мистецькому контексті.

Висновки. Реалізація культурологічного підходу до навчання літератури в науково-методичному доробку вчених кінця ХХ – початку ХХІ століття здійснювалася в аспекті сприйняття й усвідомлення учнями літературного твору в єдності із суміжними видами мистецтв, що орієнтують учнів на спілкування з мистецтвом крізь призму діалогу мистецтв, дають можливість зрозуміти значущість літературного твору у світовій культурі. Провідними ученими (О. Бандура, Н. Волошина, Є. Пасічник, Б. Степанишин) окреслено перспективність і продуктивність використання культурологічного підходу як концептуальної основи модернізації змісту шкільної літературної освіти.

Перспективу подальшої роботи вбачаємо в дослідженні теоретичних основ і практичних засобів реалізації культурологічного підходу в сучасній шкільній літературній освіті.

Використана література:

1. Наукові основи методики літератури : навч.-метод. посіб. для студентів вищ. закл. / за ред. докт. пед. наук, проф., чл.-кор. АПН України Н. Й. Волошиної. Київ : Ленвіт, 2002. 344 с.
2. Пасічник Є. А. Методика викладання української літератури в середніх навчальних закладах : навч. посіб. для студентів вищ. закл. освіти. Київ : Ленвіт, 2000. 384 с.
3. Степанишин Б. І. Викладання української літератури в школі : метод. посіб. для вчителя. Київ : РВЦ «Проза», 1995. 255 с.
4. Яценко Т. О., Шевченко З. О. Художня література в контексті світової культури : метод. посіб. Київ : Пед. думка, 2012. 136 с.

References:

1. Naukovi osnovy metodyky literatury [Scientific bases of the literature methodology] : navch.-metod. posib. dlia studentiv vyshch. zakl. / Za red. d-ra ped. nauk, prof., chl.-kor. APN Ukrainy N. Y. Voloshynoyi. Kyiv : Lenvit, 2002. 344 s. [in Ukrainian].
2. Pasichnyk Ye. A. Metodyka vykladannia ukraïns'koyi literatury v serednikh navchal'nykh zakladakh [Methods of Ukrainian literature teaching in secondary schools] : navch. posib. dlia studentiv vyshch. zakl. osvity. Kyiv : Lenvit, 2000. 384 s. [in Ukrainian].
3. Stepanyshyn B. I. Vykladannia ukraïns'koyi literatury v shkoli [Ukrainian Literature teaching at School] : metod. posib. dlia vchytelia. Kyiv : RVC «Proza», 1995. 255 s. [in Ukrainian].
4. Yacenko T. O., Shevchenko Z. O. Khudozhnia literatura v konteksti svitovoyi kul'tury [The fiction in the context of world culture] : metod. posib. Kyiv : Ped. dumka, 2012. 136 s. [in Ukrainian].

Hohol' N. V. The problem of a culturological approach realization to teaching Ukrainian literature in the scientific and methodical works of the scientists of the end of the XX – beginning of the XXI century

The article is stated that the tendency of a cultural approach implementation to teaching Ukrainian literature is increasing in the situation of present modernization of school literary education on a humanistic basis in the context of the tasks of the New Ukrainian School. Theoretical and methodical achievements of scientists of the end of the XX – beginning of the XXI century (O. Bandura, N. Voloshyna, E. Pasichnyk, B. Stepanyshyn) on the problem of realization of the culturological approach in school literary education of Ukraine are analyzed. by substantiating the expediency of studying the subject methodology in unity with related arts, and approval of the conceptual position of programs and textbooks creation on cultural basis are analyzed. The expediency of studying the subject methodology in unity with the related arts is substantiated; the conceptual position to creation of programs and textbooks on culturological basis is established. It is proved that scientifically-methodical views of scientists (O. Bandura, N. Voloshyna, E. Pasichnyk, B. Stepanyshyn) concerning the outlined problem consist in the implementation of connections between school subjects; determination of the feasibility and methodological validity of the use of related arts in Ukrainian literature lessons; usage of methods of work on paintings reproductions for the purpose of successful study of literary works; consideration of the psychological and age characteristics of students, the depth of emotional, artistic, aesthetic influence of artworks on the personality of the student-reader, etc.

The article deals with the possibilities of actualization of scientists-methodists' effective achievements of the end of the XX – beginning of the XXI century for development of modern theory and practice of teaching Ukrainian literature on the culturological basis in the New Ukrainian school. It is noted that in the contemporary humanitarian paradigm of school literary education, the study of an artwork is a way of knowing it as a unique text of culture, which is done by reading the meanings, images, symbols of verbal text, on the basis of which a dialogue with the author is established. It is proved that the implementation of a culturological approach in school literary education contributes to the students' awareness of fiction texts as an important component of art, studying of masterpieces of Ukrainian and world art culture, intensifying the abilities to analyze and interpret literary works in an artistic context.

Key words: Ukrainian literature lesson, the art of words, related arts, fine arts, culturological approach to teaching Ukrainian literature, scientific and methodical works of the scientists of the end of the XX – beginning of the XXI century.

УДК 7.071.5:001.895

DOI <https://doi.org/10.31392/2311-5491/2019-70.17>

Горбань С. І.

МОЖЛИВОСТІ ПРОЕКТНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ХУДОЖНИКІВ САКРАЛЬНОГО ЖИВОПИСУ

Здійснено спробу на основі аналізу можливостей проектних технологій обґрунтувати необхідність їх упровадження в професійну підготовку майбутніх художників сакрального живопису. Підкреслено важливість інноваційного підходу до навчання та пріоритетність адаптаційної й організаційно-консультативної функції педагога. Визначено шляхи реалізації технології проблемного навчання дослідницького типу в професійній підготовці майбутніх художників сакрального живопису та спеціальні функції технології проблемного навчання. На основі синтезу поглядів дослідників подано визначення терміна «проект», підкреслено значення проекту як форми інноваційної діяльності, що формує суб'єктну позицію майбутнього художника сакрального живопису, його навички та вміння. Відзначено, що за допомогою технології інтелектуальна інформація перекладається мовою практичних рішень. Схарактеризовано основні вимоги до використання проектних технологій. Відзначено важливість колективної творчої роботи студентів і роботи в малих групах у процесі виконання спільного художньо-творчого завдання. Розкрито основні напрями використання проектних технологій, що характеризуються особливими способами взаємодії викладача і студентів; напрями використання технології проблемного навчання як інструмента навчання майбутніх художників сакрального живопису та засобу максимального наближення майбутнього фахівця до реальної професійної діяльності. Відзначається, що завдяки реалізації практично-творчих індивідуальних і групових проектів відбувається поступове формування особистісно-індивідуального, художньо-естетичного, художньо-практичного складників професійної компетентності майбутнього художника сакрального живопису. Розкрито продуктивність проектних технологій, які являють собою важливий інструмент проблемного навчання, та значення самоаналізу, що впливає на формування рефлексії. Представлено можливості проектних технологій навчання у формуванні професійної підготовки майбутніх художників сакрального живопису.

Ключові слова: художник сакрального живопису, проект, проектні технології, проблемне навчання, професійна підготовка.

Навчання в закладі вищої освіти є періодом професійного самовизначення і становлення молодих художників сакрального живопису через розвиток їхньої готовності до виконання сучасних професійних завдань. Завдання викладача – створити умови, за яких майбутні фахівці самостійно й охоче діють для досягнення поставлених цілей, здобувають необхідні знання, паралельно розвиваючи дослідницьку та комунікативну компетентність.